

รายงานสรุปผลการจัดโครงการจิตพอเพียง ด้านทุจริต (STRONG) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาตาล ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขอำเภอนาตาล ได้รับอนุมัติให้จัดกิจกรรมโครงการ จิตอาสาพอเพียงด้านทุจริต (STRONG) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อปลูกจิตสำนึกให้บุคลากร มีคุณธรรม จริยธรรม ร่วมต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีจิตสำนึก ทศนคติ และพฤติกรรมที่ดีในการใช้จริยธรรม เพื่อป้องกัน ปราบปรามการทุจริตในหน่วยงาน
 ๒. เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และพัฒนาความโปร่งใส
 ๓. เพื่อปลูกฝัง STRONG จิตพอเพียง ด้านทุจริต แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและประชาชน
 ๔. เพื่อปรับวิถีคิด แยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ปลูกจิตสำนึกไม่ทนต่อทุจริต
 ๕. เพื่อดำเนินกิจกรรมการป้องกันการทุจริตของหน่วยงาน
 ๖. เพื่อสะท้อนความคิดริเริ่มของกลุ่ม เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และพัฒนาความโปร่งใส
- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

๑. สาธารณสุขอำเภอนาตาล กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ

๒. สาธารณสุขอำเภอนาตาล บรรยายให้ความรู้เรื่อง จิตพอเพียง ด้านทุจริต (STRONG) บรรยายโดยใช้แนวทาง (Anti-Corruption Education) “STRONG-จิตพอเพียงด้าน ทุจริต” ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ได้จัดทำขึ้นโดยประยุกต์จากเนื้อหาหลักสูตรด้าน ทุจริตศึกษาของ สำนักงาน ป.ป.ช. ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

-การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมความไม่ทนและความอาย ต่อการทุจริต -การประยุกต์หลักความพอเพียงด้วยโมเดล “STRONG – จิตพอเพียงด้านทุจริต”

-การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

พฤติกรรมและทัศนคติในการปฏิบัติงานที่มีการปลูกฝัง สั่งสอนหรือถ่ายทอดแก่กัน ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้ต้องวางน้ำหนักไปที่การแก้ไขปัญหา ความคิด พฤติกรรมการปฏิบัติของข้าราชการที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของการเป็น “บุคคล สาธารณะ”หรือ “ข้าราชการสมัยใหม่” แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีคิดแบบระบบเลขฐานสอง (Digital Thinking) หรือ Binary Thinking ภายใต้แนวคิด “จิตพอเพียงด้านทุจริต” โดยใช้โมเดล “STRONG” ในการขับเคลื่อนในการปรับฐาน ความคิดของบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ให้สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบกล่อมเกลாதงสังคมในการต่อต้านการทุจริตฝัง Chip วิถีคิดแยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมให้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติด้วยโมเดล STRONG จนกลายเป็นวิถีชีวิต เป็นแนวทางปฏิบัติประจำ เป็นวัฒนธรรมของหน่วยงาน ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านั้น ควรเป็นการปฏิบัติตนหรือทัศนคติเป็นการขัดเกลาทงสังคม (Socialization) ให้ไม่ยอมรับ พฤติกรรมการทุจริตต่าง ๆในหน่วยงาน จนกระทั่งไม่ทนต่อการทุจริต และก่อให้เกิดการลงโทษทาง สังคม (Social Sanction) ส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเกิดความอายหรือความกลัวที่จะกระทำ

การทุจริตได้รวมไปถึงกระบวนการของหน่วยงานที่จะต้องปลูกฝังและสร้างให้เกิดวัฒนธรรมทาง ความคิดแยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมและกระบวนการของหน่วยงานที่มี การกำหนดแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงาน นอกจากนี้การมีกระบวนการ ตรวจสอบถ่วงดุลภายในที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเห็นความสำคัญ และเกิดความตระหนักถึงผลของการทุจริตจนก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมในการร่วมต่อต้านการทุจริตได้ เช่นกัน

สร้างจิตสำนึก ปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต แยกแยะเรื่องส่วนตัวกับส่วนรวมภายใต้ แนวคิด “จิตพอเพียงต้านทุจริต” หรือ Model STRONG

S (Sufficiency) ความพอเพียง

T (Transparency) ความโปร่งใส

R (Realise) ความตื่นรู้

O (Onward) มุ่งไปข้างหน้า

N (Knowledge) ความรู้

G (Generosity) ความเอื้ออาทร

นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยมีความสำคัญคือ การมี เหตุผลความสมดุล การมี ภูมิคุ้มกัน STRONG เกิดจากการผูกพันกันทุกเส้น จึงเป็นเหตุผลในการทำโมเดล ความหมายของ STRONG ในแต่ละ ความหมาย

S – Sufficiency หลักความพอเพียง ในความหมายของการต้านทุจริต โดยบุคคล สามารถคิดแยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างเป็นอัตโนมัติ

T – Transparency ความโปร่งใส คือการสร้างวัฒนธรรมของการเปิดเผย

R - Realise ตื่นรู้คือ การตื่นรู้และพร้อมที่จะลงมือทำ ตื่นรู้ในปัญหาการทุจริต ฝ่ายระวังจะสอดคล้องกับ

O - Onward มุ่งไปข้างหน้า คือ การให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงตามเราไปในทิศทางที่ ถูกต้องคือการต่อสู้ในจิตใจกับการไม่ทุจริต พัฒนาองค์กรของเราบริหารจัดการให้ดีขึ้น

N - Knowledge ความรู้คือ การพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ เพราะอนาคตอาจเกิดการ เปลี่ยนแปลงในทางของ ทุจริตมากขึ้น เช่น การจ่ายเงินสินบนอาจจะเป็นในรูปแบบดิจิทัล และไม่สามารถตรวจสอบ ความรู้เปลี่ยนแปลง เสมอในทุกเรื่อง

G - Generosity ความเอื้ออาทร คือ ความเอื้ออาทรตามจริยธรรมและจิตพอเพียง แต่สาเหตุของการเกิดการ ทุจริตมาจากระบบอุปถัมภ์การช่วยเหลือครอบครัวและเครือญาติความ เอื้ออาทรในนิยามนั้นมิได้ต้องการหวัง ผลตอบแทน

ภายใต้สัญลักษณ์STRONG คือ

☺ มือกำแน่นแนบไว้ที่หน้าอกข้างซ้าย แสดงถึงความเข้มแข็งของใจในการต่อสู้กับการทุจริตความ
อยู่ดีธรรม มุ่งมั่นสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

☺ มือขวาที่กำแน่น แสดงถึงการยึดมั่นค่านิยม ความพอเพียง (S: sufficiency) ไม่แสวงหาผลประโยชน์
ส่วนรวมมาเป็นของตน โปร่งใส (T: transparency) พร้อมให้ ตรวจสอบได้

☺ กำมือแนบอกข้างซ้ายตรงหัวใจ แสดงถึงการมีใจที่รู้(R: realise) ต่อปัญหา การทุจริตมุ่งมั่นไปสู่อนาคต
ข้างหน้า (O: onward) ในการแก้ไขปัญหาเพื่อความเจริญอย่างยั่งยืน ของชาติแสวงหาพัฒนาความรู้(N:
knowledge) ให้เท่าทันต่อสถานการณ์และมีความเอื้ออาทร (G: generosity) ต่อกันบนพื้นฐานของจริยธรรมและ
กฎหมาย สอดคล้องกับโมเดลประเทศไทย สู่อุทิศความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand๔.๐) การพัฒนาที่สมดุลใน ๔
มิติ(Thailand ๔.๐) คือ การ ยกกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์(Human Wisdom) ด้วยการพัฒนาคอนไทยให้
เป็น “มนุษย์ ที่สมบูรณ์” ผ่านการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ บ่มเพาะ ความคิด
สร้างสรรค์ปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มี
ความรับผิดชอบ เน้นการสร้างคุณธรรมร่วม และค่านิยมที่ดีคือ สังคม มีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข
(Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์(Harmony) การสร้างคนดี สังคมดี เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง
มั่งคั่ง ยั่งยืน ต้องใช้ “คุณธรรมนำการ พัฒนา” คือ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านจิตใจ
ทุกสถาบันในสังคมต้อง ร่วมมือกันบ่มเพาะ ปลูกฝัง ส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ เป็นคนดี คิดดี พุดดี
ทำดี มีคุณธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต

“คุณธรรม” (Virtue) หมายถึง สภาพความดีที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน และแสดง ออกเป็นการประพฤติปฏิบัติ
ที่ดีจนเคยชินก่อให้เกิดประโยชน์สุขในสังคม คุณธรรมระดับบุคคลแบ่งได้ เป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

(๑) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยผลักดันทำให้คนเกิดความเพียรพยายามทำในสิ่งที่มุ่ง หมายไว้ให้สำเร็จ
ประกอบด้วย วินัย อุตุน ขยัน

(๒) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง สร้างแรงผลักดันให้เกิดคุณธรรม ประกอบด้วย ซื่อสัตย์ ซื่อตรง
รับผิดชอบ

(๓) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง ไม่ให้คนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประกอบด้วย มีสติ พอเพียง

(๔) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดย มุ่งหวังผลประโยชน์
ส่วนรวม ประกอบด้วย เมตตา กรุณา กตัญญู เสียสละ

นอกจากคุณธรรมระดับบุคคล ยังมีคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๒ ข้อ ได้แก่

(๑) ข้อห้าม คือ ห้ามทำให้อื่นและส่วนรวมมีความทุกข์

(๒) ข้อพึงปฏิบัติ คือ ให้ทำให้อื่นและส่วนรวมมีความสุข

ทำไมต้องพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติได้พิจารณาคัดเลือกคุณธรรมเป้าหมายที่จะรณรงค์ ส่งเสริมให้ เกิดกับคนไทยในช่วงต้นของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน ดังนี้

“พอเพียง” เป็นศาสตร์พระราชาและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ มีความหมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผล ใช้ความรู้ในการ ตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความ พอประมาณ พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ ประมาท สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลง คุณลักษณะของ “คนหัวใจพอเพียง” ได้แก่ ไม่ เป็นผู้บริโภคนิยมหรือวัตถุนิยม มีความใฝ่รู้ รักษา คำพูดและชื่อเสียง ฝึกฝน แก้ไข ปรับปรุงตน ขยัน อดทน และมีความเพียร เสียสละและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นเสมอ

“วินัย” เพื่อเสริมสร้างการประพฤติปฏิบัติตนของคนไทยให้มีความเข้มแข็ง เคารพกติกาการ อยู่ร่วมกัน มีความหมายถึงการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเองในการผลักดัน ชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อ องค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณ และเคารพต่อกฎหมาย ซึ่ง ควรมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยเพื่อ ส่วนรวมด้วย “คนมีวินัยในตนเอง” อาทิจักจวางแผนและแบ่ง เวลาเป็น เปิดใจรับทุกคำแนะนำ หรือคำติชม และ นำ ความผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไข

“สุจริต” เพื่อแก้วิกฤติการทุจริตที่ต้นทาง มีความหมายถึงความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรมทั้งปวง กล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ของ บุคคลอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม การแก้ปัญหาการทุจริตให้ ได้ผลจะต้องปลูกฝังให้คนในสังคมเห็น คุณค่าของ ความสุจริต ซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีระบบและ กระบวนการหล่อหลอมขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่เด็ก ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสังคม

“จิตอาสา” เพื่อให้คนไทยใส่ใจสังคมและอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง มีความหมายถึง การเป็น ผู้ที่ใส่ใจ ต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันมิใช่หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อ ประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม และของประเทศชาติ โดยมีได้หวังผลตอบแทน ๓ ๑ ความดีเพื่อความดี เอื้ออาทร ต่อ คนร่วมสังคม ทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

ผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest)

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและ ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือ ผลประโยชน์ขัดกัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นความผิดเชิงจริยธรรมและเป็นความผิดขั้นแรกที่จะ นำไปสู่การทุจริต

สำนักงาน ก.พ. ได้นิยามความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะ เป็นนักการเมืองข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการ ตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่

บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อ ประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตน อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะ เกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาและไม่เจตนาในรูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็น ธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำดังกล่าวมีให้เห็นได้มากในสังคม ส่งผลให้ บุคคล นั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักได้ส่งผลเสียหาย ให้เกิดขึ้นกับ ประเทศชาติก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรมและ จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ สาธารณะแต่ทำหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติ หน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก

ความขัดแย้ง Conflict สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้น เมื่อบุคคลไม่สามารถ ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอย กันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติ หรือผลประโยชน์

ผลประโยชน์ส่วนตัว Private Interest เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับโดยเห็นว่ามี คุณค่าที่จะ สนองตอบความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็น สิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรม ต่างๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ Public Interest สิ่งใดก็ตามที่ ให้ ประโยชน์สุข แก่กลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคม

พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม มากกว่า ประโยชน์ส่วนตนเสมอ ตัวอย่างพฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเข้า ข่ายความขัดแย้ง ระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ได้แก่

๑. หาประโยชน์ให้ตนเอง หรือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น ข้าราชการใช้ อำนาจ หน้าที่ทำให้ บริษัทตัวเองได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน
๒. รับผลประโยชน์คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้ว รับของกำนัลจากร้านค้า
๓. ใช้อิทธิพล เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เกิดส่งผล ที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม
๔. ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้รถยนต์หรือ คอมพิวเตอร์ของ ราชการท างานส่วนตัว
๕. ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ เป็นการท ้อมูลลับขอทางราชการไม่เปิดเผยเพื่อ รับสิ่งตอบแทนที่ เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่นๆ หรือนำไปเปิดเผยให้ญาติหรือพวก พ้องเพื่อแสวงหาประโยชน์จาก ข้อมูลเหล่านั้น

๖. การทำงานพิเศษ เช่น เป็นที่ปรึกษาหรือตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจซ้อนกับหน่วยงาน ที่ตนเองทำงานอยู่
๗. การท างานหลังเกษียณ คือการท างานกับผู้อื่นหลังออกจากที่ทำงานเดิมโดยใช้ ความรู้หรืออิทธิพลจากที่เคยปฏิบัติหน้าที่ราชการมาบ้าง หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวก พ้อง

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

“ความขัดแย้งระหว่างบทบาท” (Conflict of roles) หมายความว่าบุคคลดำรงตำแหน่งที่มีบทบาทสองบทบาทขัดแย้งกัน เช่น นายสมชายเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยที่บุตรสาวของสมชายเป็นผู้สมัครสอบคนหนึ่งด้วย ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าเกิด “การดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน” แต่ในกรณีนี้ถือว่ายังมิได้นำไปสู่การกระทำความผิดแต่ประการใด เช่น การสอบคัดเลือกบุคคลยังมิได้เกิดขึ้นจริง หรือมีการสอบเกิดขึ้น แล้วแต่นายสมชายสามารถวางตัวเป็นกลางมิได้ช่วยเหลือบุตรสาวของตนแต่ประการใด เป็นต้น

ถ้าเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องถอนตัวออกอย่างสมบูรณ์จากการเป็นผู้มีส่วนใน การตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นละเว้นจากการให้คำปรึกษา และงดออกเสียง (Recusal) เช่นใน กรณีที่สมชายเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานโดยมีบุตรสาวของตนสมัครเข้าร่วมสอบ คัดเลือกด้วยนั้นซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้สมชายจะต้องลาออกจากการเป็นกรรมการสอบคัดเลือก เพื่อ เป็นการถอนตัวออกจากการเกี่ยวข้องกับสถานการณ์อันหมิ่นเหม่ต่อผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างสูง

มาตรการของรัฐในการป้องกันความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. กำหนดคุณสมบัติพึงประสงค์และคุณสมบัติต้องห้ามของรัฐ
๒. การเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สิน หนี้สิน และธุรกิจครอบครัวต่อสาธารณะ
๓. การกำหนดข้อพึงปฏิบัติ (Code of Conduct)

ตัวอย่างข้อไม่พึงปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงรับของตอบแทน ที่เป็นเงินและไม่ใช้ตัวเงินที่มีมูลค่าสูงเกิน ความเหมาะสม และได้มาโดยมิชอบ
๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงตัดสินใจในหน้าที่การทำงาน โดยมีเรื่องของการเงินและ การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การลงคะแนนเสียงของข้าราชการเพื่อออกกฎหมายหรือกระทำอื่นใดที่ มีผลกระทบต่อส่วนรวม
๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงทำงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในภาคธุรกิจหลังพ้นตำแหน่ง ราชการเป็นการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการนำข้อมูลลับภายในหน่วยงานราชการที่ทราบ ไปใช้ประโยชน์หลังจากตำแหน่งแล้วและป้องกันการใช้สิทธิพิเศษในการติดต่อกับหน่วยงาน ราชการในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานราชการมาแล้ว

หลักการ ๔ ประการส หรือการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ป้องกันผลประโยชน์สาธารณะ
๒. สนับสนุนความโปร่งใสและความพร้อมรับผิด
๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง
๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร แนวทางการบริหารเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

กรอบการทำงาน มี ๖ ขั้นตอน

๑. ระบุว่าผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
๒. พัฒนานโยบายที่เหมาะสม รวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญหา
๓. ให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่างๆ รวมถึงเผยแพร่แนวทางการ ป้องกัน

ผลประโยชน์ทับซ้อนให้ทั่วถึงในองค์กร

๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
๕. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กร และชุมชนทราบถึงความ มุ่งมั่นในการ

จัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. บังคับใช้นโยบายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ

รายละเอียดในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การระบุผลประโยชน์ทับซ้อน
๒. พัฒนากลยุทธ์และตอบสนองอย่างเหมาะสม
๓. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และหัวหน้างานระดับสูง
๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
๕. สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย
๖. การบังคับใช้และทบทวนนโยบาย

“ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ Conflict of

interests (col) หมายถึงสถานการณ์ หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้น รับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่ง การกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนา และไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นสิ่งปฏิบัติกันทั่วไปโดยไม่เห็นว่าเป็นความผิด เช่น การ รับสินบน การจ่ายเงินใต้ ใต้ การจ่ายเงินตอบแทนเพื่อให้ตนเองได้เลื่อนตำแหน่ง ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจ ที่เที่ยง ธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสียจึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ การกระทำแบบ นี้เป็น การกระทำที่ผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. บุคคลดำรงตำแหน่งของรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อประโยชน์สาธารณะ
๒. เกิดภาวะผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการตัดสินใจหรือการใช้ดุลยพินิจ
๓. เกิดการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

ตัวอย่างพฤติกรรมที่เห็นบ่อย

- ๕ การหาผลประโยชน์ให้ตนเอง
- ๕ การรับผลประโยชน์จากการรับเลื่อนตำแหน่ง
- ๕ การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อนประโยชน์ส่วนตน
- ๕ การใช้ข้อมูลลับของทางราชการ เพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง
- ๕ การรับงานนอกแล้วส่งผลต่อความเสียหายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ๕ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
- ๕ การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังความก้าวหน้า
- ๕ การช่วยญาติมิตรให้ได้งานอย่างไม่เป็นธรรมในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- ๕ การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ได้มา ซึ่งการเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ

เมื่อ...พบเห็นและประสบกับปัญหา...จะอย่างไร

๗ เกิดขึ้นกับตัวเอง ให้พิจารณาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นว่าส่วนรวมเสียผลประโยชน์หรือไม่ หาก ส่วนรวมเสียผลประโยชน์ ควรหลีกเลี่ยง เช่น หากท่านเป็นกรรมการพิจารณาจัดจ้างหรือพิจารณา ความดีความชอบของบุคคลใกล้ชิด ท่านก็ควรถอนตัว จากการเป็นกรรมการหรืองดออกเสียง เนื่องจากการตัดสินใจอาจมีผลทำให้การพิจารณาเบี่ยงเบน แต่หากเป็นเพียงคนรู้จักธรรมดา ท่านควร ประกาศให้ทราบว่า ท่านรู้จักกับบุคคลนั้นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของท่าน และเพื่อความโปร่งใส

๗ เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิด ควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายถึงผลหรือโทษของ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งแนะนำวิธีการเพื่อสร้าง ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการขึ้นเป็นผู้บริหาร ระดับสูง
- การใช้ตำแหน่งหน้าที่เลือกผลักดันโครงการที่ก่อเกิดประโยชน์ต่อตนเอง/ญาติ/พวกพ้อง
- การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครัวยุโรปธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/คนที่มี ความสัมพันธ์ ฉันทญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกองทัพ

- การช่วยเหลือญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว และในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว

๒. กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง

- การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของ พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล
- การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูล หรือจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพ้น กำหนดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น
- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้กับญาติแล้วนำมาไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการเลือกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โดยผู้มีหน้าที่ดูแลบัตรคิวจะล็อกไว้มากกว่าที่หน่วยงานกำหนด และไปเรียกรับประโยชน์จากบัตรคิวที่ล็อกไว้เกินเหล่านั้นจากผู้รับบริจาคที่ต้องการลัดคิว

ความหมายของคำว่า ทุจริต/ทุจริตต่อหน้าที่

โดยทุจริต” หมายความว่า ”เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ...
 “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่ อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่า มีตำแหน่งหน้าที่

ระบบฐาน ลิบ (Analog)

ระบบเลข “ฐานสิบ” (decimal number system) หมายถึง ระบบเลขที่มีตัวเลข ๑๐ ตัว คือ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ เป็นระบบ คณิตเลขที่เราใช้ในชีวิตประจำวันกันมาตั้งแต่จำความ กันได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้บอก ปริมาณหรือบอกขนาด ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อ ความหมาย สอดคล้องกับระบบ “Analog” ที่ใช้ค่า ต่อเนื่องหรือสัญญาณซึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง หรือแทน ความหมายของข้อมูลโดยการใช้ฟังก์ชันที่ต่อเนื่อง (Continuous)

ระบบเลข “ฐานสอง” (binary number system) หมายถึง ระบบเลขที่มีสัญลักษณ์ เพียงสองตัว คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) สอดคล้องกับ การท างานระบบ Digital ที่มีลักษณะการ ท างานภายในเพียง ๒ จังหวะ คือ ๐ กับ ๑ หรือ ON กับ OFF (Discrete) ตัดเด็ดขาด

จากที่กล่าวมา... เมื่อนำระบบเลข “ฐานสิบ Analog” และระบบเลข “ฐานสอง Digital” มาปรับใช้เป็นแนวคิด คือ ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” และระบบคิด “ฐานสอง Digital” จะเห็นได้ว่า...

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และ อาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลาย ซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบ กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐต้องคิดเยอะ อาจจะนำประโยชน์ ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจาก กันไม่ได้

ระบบคิด “ฐานสอง Digital” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ทำไม่ได้, ประโยชน์ส่วนตน กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึง เหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้อง สามารถแยกเรื่อง ตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน ได้อย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกัน ระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับรัฐ
สถานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น มีความสัมพันธ์ ๒ สถานะ
สถานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นบุคคล ที่ทำงานให้กับรัฐ หรือตัวแทนของรัฐ

อีกสถานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเอกชนคนหนึ่ง การสร้างคนดี สังคมดี เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต้องใช้ “คุณธรรมนำการ พัฒนา” คือ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยเฉพาะ การพัฒนาด้านจิตใจ ทุกสถาบันในสังคมต้อง ร่วมมือกันบ่มเพาะ ปลูกฝัง ส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่เป็นคนดี คิดดี พูดดี ทำดี มีคุณธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต

“คุณธรรม” (Virtue) หมายถึง สภาพความดีที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน และแสดงออกเป็นการ ประพฤติปฏิบัติที่ดีจนเคยชินก่อให้เกิดประโยชน์สุขในสังคม คุณธรรมระดับบุคคลแบ่งได้เป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

(๑) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยผลักดัน ทำให้คนเกิดความเพียรพยายามทำในสิ่งที่มุ่งหมายไว้ให้สำเร็จ ประกอบด้วย วินัย อุตุน ขยัน

(๒) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง สร้างแรงผลักดันให้เกิดคุณธรรม ประกอบด้วย ซื่อสัตย์ ซื่อตรง รับผิดชอบ

(๓) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง ไม่ให้คนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประกอบด้วย มีสติ พอเพียง

(๔) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมุ่งหวัง ผลประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย เมตตา กรุณา กตัญญู เสียสละ

นอกจากคุณธรรมระดับบุคคล ยังมีคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๒ ข้อ ได้แก่

(๑) ข้อห้าม คือ ห้ามทำให้ผู้อื่นและส่วนรวมมีความทุกข์

(๒) ข้อพึงปฏิบัติ คือ ให้ทำให้ผู้อื่นและส่วนรวมมีความสุข

ทำไมต้องพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติได้พิจารณาคัดเลือกคุณธรรมเป้าหมายที่จะรณรงค์ ส่งเสริมให้เกิดกับคนไทยในช่วงต้นของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม ๔ ด้าน ดังนี้

“พอเพียง” เป็นศาสตร์พระราชและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ มีความหมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผล ใช้ความรู้ในการ ตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความพอประมาณ พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ ประมาท สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะของ “คนหัวใจพอเพียง” ได้แก่ ไม่ เป็นผู้บริโภคนิยมหรือวัตถุนิยม มีความใฝ่รู้ รักษาคำพูด และชื่อเสียง ฝึกฝน แก้ไข ปรับปรุงตน ขยัน อดทน และมีความเพียร เสียสละและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นเสมอ

“วินัย” เพื่อเสริมสร้างการประพฤติปฏิบัติตนของคนไทยให้มีความเข้มแข็ง เคารพกติกาการ อยู่ร่วมกัน มีความหมายถึงการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเองในการผลักดัน ชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณ และเคารพต่อกฎหมาย ซึ่ง ควรมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยเพื่อส่วนรวมด้วย “คนมีวินัยในตนเอง” อาทิรู้จักวางแผนและแบ่ง เวลาเป็น เปิดใจรับทุกคำแนะนำหรือคำติชม และนำความผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไข

“สุจริต” เพื่อแก้วิกฤติการทุจริตที่ต้นทาง มีความหมายถึงความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรมทั้งปวง กล่าวปฏิเสธการกระทำที่ไม่ ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม การแก้ปัญหาการทุจริตให้ ได้ผลจะต้องปลูกฝังให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของความสุจริต ซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีระบบและ กระบวนการหล่อหลอมขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่เด็ก ครอบครัวยุวมชน องค์กร และสังคม

“จิตอาสา” เพื่อให้คนไทยใส่ใจสังคมและอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง มีความหมายถึง การเป็น ผู้ที่ใส่ใจ ต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีใช้หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม และของประเทศชาติ โดยมีได้หวังผลตอบแทน ทำความดีเพื่อความดี เอื้ออาทร ต่อคนร่วมสังคม ทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

หลังเสร็จสิ้นการบรรยายให้ความรู้ จึงให้บุคลากรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่อง ผลประโยชน์ทับซ้อน และคิดแยกแยะว่ามีงานใดของตนบ้างที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยยกตัวอย่างที่ตนเองเข้าใจ และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับฟังและเสนอความเห็นต่อยอดเพื่อให้ความรู้และ ความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกิดจิตสำนึกร่วมกันของบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับ โดยการดำเนินการแนวทาง
ร่วมเครือข่าย

ทั้งภาครัฐและเอกชน ภาคประชาชน ทั้งในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม ความโปร่งใสและการต่อต้านการ
ทุจริต

๒. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เกิดทัศนคติและค่านิยมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และคุณธรรม จริยธรรม
ตามหลักธรรมาภิบาล สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตระหนักถึงความเป็นจิตอาสา และสามารถหาแนวทางในการอบรมไปประยุกต์ใช้
ในการปฏิบัติงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญโครงการจิต
อาสาพอเพียงต้านทุจริต (STRONG) ทั้งนี้ควรบรรจุอยู่ในหลักสูตรการ ปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ด้วย